

Zahide DOĞANAY¹
Tuğçehan SEZER AKMAN²

1. COVID 19 pandemisi döneminde preoperatif değerlendirme nasıl olmalıdır?
2. COVID 19 pandemisi dönemi acil operasyon yönetimi nasıl olmalı?
3. COVID 19'lu hastada ameliyat hazırlığı nasıl yapılır?
4. COVID 19 şüpheli/tanılı hasta elektif cerrahiye alınmalı mı?
5. COVID 19 hastasının anestezi alması hastada problem yaratır mı?
6. Anestezi öncesi COVID 19 sürüntü testi verilmesi gerekli midir?
7. COVID 19 hastasının ameliyatı esnasında anestezi nedeniyle bulaş riski var mıdır?
8. Anestezi cihazına bulaşı önlemek için ne tip solunum filtresi kullanılmalıdır?
9. COVID 19 hastasına rejjyonel anestezi yapılabilir mi?
10. COVID 19 hastasının ameliyatı sonrasında yüzey temizliği ne ile yapılmalı?
11. COVID 19'lu gebe hastada anestezi seçimi ne olmalıdır?

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından küresel pandemi olarak ilan edilen koronavirüs nedenli COVID 19 hastalığı (Şiddetli Akut Respiratuar Sendrom Coronavirüs 2 /SARS-CoV-2), cerrahi prosedürleri ve ameliyathane alışkanlık-

¹ Prof. Dr. Zahide DOĞANAY, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Bölümü, zahidedoganay@yahoo.com

² Asis. Dr. Tuğçehan SEZER AKMAN, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Bölümü t.sezerakman@saglik.gov.tr

Hasta trombositopeni açısından değerlendirilmelidir. SARS-CoV-2 umbilikal kord kanında tespit edilmemiş ve vertikal geçişi düşündürecek bir bulguya saptanmamıştır. Ancak sıkı enfeksiyon kontrollerine rağmen bildirilen 3 yenidoğan pnömoni vakası vardır (20,21). Anneden bebeğe bulaşına dair kanıtlar yetersiz olduğu için bebek doğar doğmaz anneden ayrılmalıdır ve bebeği besleme aşamasında da koruyucu ekipman giyilmelidir (2,19,21).

Yapılan retrospektif kohort bir çalışmada COVID 19 şüpheli/tanlı hastalarda sezeryan doğum neonatal sonuçlarda hasta olmayanlara göre herhangi bir fark saptanmamıştır (9).

Sonuç olarak, korona virüs hastalığı ile birlikte elektif cerrahi işlemler ertelenmiş olsa da birçok hastanın cerrahi tedavi ihtiyacı bulunmaktadır. Yapılması gerekenler; cerrahi öncesini iyi planlamak, ameliyathane hazırlığını tam yapmak, hava yolu yönetimini planlamak ve operasyon sorması temizlik ve dezenfeksiyon işlemlerini eksiksiz tamamlamaktır. Tüm bunların yanı sıra, en önemlisi, sağlık çalışanlarının eksiksiz kişisel koruyucu ekipmanla dikkatli davranarak kendilerini korumaya almalarıdır. Ancak bu şekilde hastaların tedavileri sürdürülürken epidemi kontrolü de sağlanabilir.

KAYNAKLAR

1. Türk Anestezyoloji ve Reanimasyon Derneği Anestezyoloji ve Reanimasyon Uzmanları için COVID-19 Pandemisi Normalleşme Sürecinde Elektif Cerrahilere Başlama Önerileri,2020. <http://www.tard.org.tr/assets/pdf/COVID-elektif-cerrahilere-baslama-kilavuzu-2.1.pdf>
2. Karaman Y, Aydın G. COVID-19 Salgını Sırasında Anestezi Ve Hava Yolu. 2020, Tepecik Eğit. Ve Araşt. Hast. Dergisi, 30(1), 173-182. doi:10.5222/terh.2020.85579
3. Gong Y, Cao X, Mei W et al. Anesthesia Considerations and Infection Precautions for Trauma and Acute Care Cases During the COVID-19 Pandemic: Recommendations From a Task Force of the Chinese Society of Anesthesiology. *Anesth Analg.* 2020;131(2):326-334. doi:10.1213/ANE.0000000000004913
4. Türe H, Çelebi Ş, Aytaç E et al. Covid-19 Tanılı Ya Da Şüpheli Hastaların Preoperatif Hazırlığı Ve Ameliyathane Yönetimi. 2020, Jarss, 28(3), 1-13. doi: 10.5222/jarss.2020.70299
5. Wang D, Hu B, Hu C, et al. Clinical Characteristics of 138 Hospitalized Patients with 2019 Novel Coronavirus-infected Pneumonia in Wuhan, China. *JAMA* 2020 February 7.
6. Sungur Z. Anesthetic management of patients with COVID19. *Current Thoracic Surgery*, 2020; 5(1)
7. Woloshin S, Patel N, Kesselheim AS. False Negative Tests for SARS-CoV-2 Infection - Challenges and Implications. *N Engl J Med.* 2020 Aug 6;383(6):e38. doi: 10.1056/NEJMp2015897. Epub 2020 Jun 5. PMID: 32502334.
8. Böger B, Fachi MM, Vilhena RO et al. Systematic Review with Meta-analysis of the Accuracy of Diagnostic tests for COVID-19 *Am J Infect Control.* 2020;S0196-6553(20)30693-3. doi:10.1016/j.ajic.2020.07.011
9. Zheng H, Hébert HL, Chatziperi A et al. Perioperative Management of Patients with Suspected or Confirmed COVID-19: Review and Recommendations for Perioperative Management from a Retrospective Cohort Study. *Br J Anaesth.* 2020;125(6):895-911. doi:10.1016/j.bja.2020.08.049

10. Odor PM, Neun M, Bampoe S et al. Anaesthesia and COVID-19: Infection Control. *Br J Anaesth.* 2020;125(1):16-24. doi:10.1016/j.bja.2020.03.025
11. TC Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Müd. Bilim Kurulu COVID 19 Hastalarında Acil Anestezi Yönetimi, 1 Nisan 2020 Genelge <https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66164/COVID-19-acil-a-nestezi-yonetimi.html>
12. TC Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Müd, Pandemi Döneminde Ameliyathanelerde Alınacak Enfeksiyon Kontrol Önlemleri 27 Nisan 2020, <https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66360/pandemi-doneminde-ameliyathanelerde-alinacak-enfeksiyon-kontrol-onlemleri.html>
13. Practice Recommendations on Neuraxial Anesthesia and Peripheral Nerve Blocks during the COVID-19 Pandemic, ASRA ve ESRA kılavuz, 2020 <https://www.asra.com/page/2905/practice-recommendations-on-neuraxial-anesthesia-and-peripheral-nerve-blocks-dur>
14. Türk Anestezyoloji ve Reanimasyon Derneği COVID 19 Salgını Sırasında Anestezi Makinesi Kullanımı, Korunması, Dekontaminasyonu, 2020. http://tard.org.tr/assets/pdf/covid-19_salginini_sirasinda_anestezi_makinesi_kullanimi_korunmasi_ve_dekontaminasyonu_hakkinda.pdf
15. Kim HJ, Ko JS, Kim TY. Recommendations for Anesthesia in Patients Suspected of COVID-19 Coronavirus Infection. *Korean J Anesthesiol.* 2020 Apr;73(2):89-91. doi: 10.4097/kja.20110. Epub 2020 Mar 16. PMID: 32172550; PMCID: PMC7113162.
16. Zuo MZ, Huang YG, Ma WH et al. Expert Recommendations for Tracheal Intubation in Critically ill Patients with Noval Coronavirus Disease 2019. *Chin Med Sci J.* 2020;35(2):105-109. doi:10.24920/003724
17. Tang G, Chan AKM. Perioperative management of suspected/confirmed cases of COVID-19. Available from: www.wfsahq.org/resources/anaesthesia-tutorial-of-the-week-atotw
18. Ozturk S. COVID 19 and Neurology. *Turk J Neurol* 2020;26:109-111. DOI:10.4274/tnd.2020.73384
19. Lima R.M, Reis L, de Lara F et al. Recommendations for Local-Regional Anesthesia During the COVID-19 Pandemic, *Brazilian Journal of Anesthesiology (English Edition)*, Volume 70, Issue 2, 2020, Pages 159-164, ISSN 0104-0014, <https://doi.org/10.1016/j.bjane.2020.06.002>. (<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0104001420300890>)
20. Lie SA, Wong SW, Wong LT et al. Practical Considerations for Performing Regional Anesthesia: Lessons Learned From the COVID-19 Pandemic.. *Can J Anaesth.* 2020;67(7):885-892. doi:10.1007/s12630-020-01637-0
21. Bani Hani DA, Alsharaydeh I, Bataineh AM et al. Successful Anesthetic Management in Cesarean Section for Pregnant Woman with COVID-19. *Am J Case Rep.* 2020;21:e925512. Published 2020 Jun 12. doi:10.12659/AJCR.925512